جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

تفسیر تطبیقی

Comparative Interpretation

مقطع دکتری تخصصی

گروه علوم حوزوی

ویژه جامعه المصطفی العالمیه

باسمه تعالی

نام رشته: تفسیر تطبیقی — **عنوان گرایش:-**

گروه: علوم حوزوی — **دوره تحصیلی: دکتری تخصصی**

کارگروه تخصصی: - — **نوع مصوبه: بازنگری**

پیشنهادی: جامعه المصطفی العالمیه — **تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۷/۱۱**

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته تفسیر تطبیقی، در جلسه شماره ۱۶۰ تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ گروه علوم حوزوی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در جامعه المصطفی العالمیه پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو – این برنامه درسی، جایگزین برنامه درسی رشته تفسیر تطبیقی مصوب جلسه ۵۵۰ تاریخ ۱۳۸۴/۰۴/۰۴ شورای عالی برنامه‌ریزی می‌شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در جامعه المصطفی العالمیه پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنچیان
دبیر کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی و آموزشی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

جامعة المصطفی العالمیة

برنامه درسی رشته

تفسیر تطبیقی

COMPARATIVE INTERPRETATION

مقطع دکتری

تهیه‌کنندگان:

دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی — عضو هیات علمی دانشگاه جامعه المصطفی العالمیه (استاد)

دکتر هادی حجت — عضو هیات علمی دانشگاهقرآن و حدیث ـ دارالحدیث (دانشیار)

دکتر رحمان عشریه — عضو هیات علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن (دانشیار)

طرح بازنگری ۱۰۰۰ برنامه درسی

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده
۱.	هرمنوتیک و زبان قرآن	هرمنوتیک و زبان قرآن (اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
۲.	بررسی آراء متفکران معاصر در تفسیر قرآن	آراء متفکران معاصر (اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
۳.	–	فلسفه دانش تفسیر (اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
٤.	–	فرهنگ اسلامی و تمدن سازی (اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
٥.	–	روش شناسی پاسخ به شبهات (اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
٦.	–	روش تحقیق پیشرفته(اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
۷.	–	مرجعیت علمی قرآن (اختیاری ۶ واحد از ۱۲ واحد)
۸.	مبانی تفسیر تطبیقی	مبانی تفسیر تطبیقی
۹.	اصول فقه و قواعد الفقهیه	قواعد تفسیر تطبیقی
۱۰.	تفسیر ترتیبی تطبیقی	تفسیر ترتیبی تطبیقی
۱۱.	تفسیر روایی تطبیقی	تفسیر روایی تطبیقی
۱۲.	تفسیر تطبیقی آیات اعتقادی(۱)	تفسیر تطبیقی آیات اعتقادی(۱)
۱۳.	تفسیر تطبیقی آیات اعتقادی(۲)	تفسیر تطبیقی آیات اعتقادی(۲)
۱٤.	تفسیر آیات الاحکام تطبیقی (۱)	تفسیر تطبیقی آیات الاحکام
۱٥.	تفسیر موضوعی	تفسیر تطبیقی قرآن و علوم
۱٦.	–	مطالعات تفسیری مستشرقان
۱۷.	-	رابطه قرآن و سنت
۱۸.	–	روش شناسی تفسیر تطبیقی
۱۹.	ادیان در قرآن	–
۲۰.	فقه ۱ (۲ واحد)	فقه ۱ (۲ واحد)
۲۱.	فقه ۲ (۲ واحد)	فقه ۲ (۲ واحد)
۲۲.	فقه ۳ (۲ واحد)	فقه ۳ (۲ واحد)
۲۳.	فقه ۴ (۲ واحد)	فقه ۴ (۲واحد)
۲٤.		فقه ۵ (۲ واحد)
۲٥.	اصول ۱ (۲ واحد)	اصول ۱ (۳ واحد)
۲٦.	اصول ۲ (۲ واحد)	اصول ۲ (۳ واحد)
۲۷.	اصول ۳ (۲ واحد)	–

۲۸.	رساله	رساله

تذکر: در کل ٥٦ واحد دروس ٦ واحد اضافه و ٥ واحد کم شده است یعنی تغییرات حدود ۱۰٪ بوده است.

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه

اکنون که جامعهٔ المصطفی(ص) العالمیهٔ ، ضمن برخورداری از تجاربی بس گرانبها وپشتوانه ای از ذخائر ارزشمند علمی پژوهشی در مسیر تحولی اساسی واقع شده، می بایست متناسب با تحولات بین المللی و نیازهای نو پیدای جهانی، در روش ها و راهبرد های آموزشی خود به بازنگری و پالایش پرداخته تا از این رهگذر بتواند به برنامه ریزی های علمی، هدفمند و هوشمندانه اقدام نماید. برنامه ریزی های علمی، فرهنگی واجتماعی در ابعاد خرد وکلان در پهنه جغرافیای جهان و مبادلات علمی، اجتماعی بین کشورها، مستلزم برخورداری از کارشناسان خبیر و آگاه به مسائل و موضوعات مناطق جهان می باشد که ضمن تحصیل و فراگیری آموزه های اسلامی بتوانند در پرتو اشراف و تجزیه و تحلیل نیاز های مناطق خود، به بسط و گسترش منطقی و هدفمند معارف اسلامی همت گمارند. در این راستا، بازنگری رشته «**تفسیر تطبیقی Comparative interpretation** » می تواند در جهت هم افزایی اسلامی و ترویج و تعمیق مباحث و مسائل اصیل اسلامی در مناطق هدف، نقشی بسزا و برجسته ایفا نموده و بسان یک راهبرد اساسی در جهت نیل به اهداف و آرمان های الهی اسلامی عمل نماید. رشته **تفسیر تطبیقی** با ترسیم چنین چشم اندازی اصلاح شده است؛ باشد که در رفع برخی از چالش های فرا روی جوامع بشری موثر واقع شود.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

دوره دکترای تفسیر تطبیقی بالاترین دوره تحصیلی تخصصی در زمینه تفسیر قرآن با نگاه تطبیطقی میان مذاهب اسلامی است که طلبه مجموعه ای هماهنگ از فعالیت های پژوهشی و آموزشی را انجام می دهند و در پایان دوره به أخذ مدرک دکتری نائل می شود.

اهداف کلی:

- تربیت محقق و متخصص در رشته مربوط؛
- تربیت استاد برای مقاطع تحصیلی عالی جهت مراکز حوزوی و دانشگاهی؛
- گسترش مرزهای دانش در رشته مربوط؛
- تربیت مبلغان صاحب نظر در حوزه معارف قرآنی؛
- زمینه‌سازی برای تربیت مجتهد در زمینه تفسیر تطبیقی؛

پ) ضرورت و اهمیت

گسترش روز افزون قلمرو تفسیرو نیاز به تقویت فراگیری تفاسیر جدید و تطبیق بین آنها و شیوه های تدریس آن‌ها، پیدایش شبهات فراوان در زمینه تفسیر، نیازهای گسترده جامعه به فراگیری تفسیر همراه با قرائت صحیح و اصولی قران و نیز بحث تفسیرهای مختلف قرآن و روش های تفسیرضرورت برگزاری دوره تفسیرتطبیقی در سطح دکتری را آشکار می سازد.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱)- توزیع واحدها

نوع دروس	تعداد واحد
دروس تخصصی	۱۲
دروس اختیاری	۶
دروس حوزوی	۲۰
رساله	۱۸
جمع	۵۶

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
توانمندی در حوزه تطبیقی تفسیر	روش شناسی تفسیر تطبیقی ـ مبانی تفسیر تطبیقی ـ قواعد تفسیر تطبیقی
توان پاسخ گویی به شبهات در حوزه تفسیر	روش شناسی پاسخ به شبهات ـ مطالعات تفسیری مستشرقان
مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی	دروس مرتبط
آشنایی تفصیلی با مباحث علوم حوزوی	فقه و اصول
مهارت تحقیق	روش تحقیق پیشرفته ـ رساله

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

۱. طلاب این دوره از بین فارغ‌التحصیلان دوره کارشناسی ارشد رشته مربوط بر اساس ضوابط عمومی و اختصاصی پذیرش و انتخاب می‌شوند.

۲. در صورتی که داوطلبان از رشته‌های دیگر بخواهند در این دوره شرکت نمایند، باید طبق مقررات، پیش‌نیازهای لازم را طی نمایند.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲)- عنوان و مشخصات کلی دروس حوزوی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
۱.	خارج فقه ۱ (مطهرات)	۲	*			۳۲		
۲.	خارج فقه ۲ (عبادات)	۲	*			۳۲		
۳.	خارج فقه ۳ (معاملات)	۲	*			۳۲		
٤.	خارج فقه ۴ (نکاح و طلاق)	۲	*			۳۲		
٥.	خارج فقه ۵ (حدود و دیات)	۲	*			۳۲		
٦.	خارج اصول الفقه (اصول لفظیه و ملازمات عقلیه)	۲	*			۳۲		
۷.	خارج اصول الفقه (مباحث اصول عملیه)	۲	*			۳۲		
۸.	مطالعات تفسیری مستشرقان	۲	*			۳۲		
۹.	رابطه قرآن و سنت	۲	*			۳۲		
۱۰.	تفسیر تطبیقی آیات الاحکام	۲	*			۳۲		
	جمع	۲۰						

جدول (۳)- عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
۱.	روش شناسی تفسیر تطبیقی	۲	*			۳۲		
۲.	مبانی و قواعد تفسیر تطبیقی	۲	*			۳۲		
۳.	تفسیر ترتیبی تطبیقی	۲	*			۳۲		
٤.	تفسیر روایی تطبیقی	۲	*			۳۲		
٥.	تفسیر تطبیقی آیات اعتقادی	۲	*			۳۲		
٦.	تفسیر تطبیقی قرآن و علوم	۲	*			۳۲		
	جمع	۱۲						

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی و اعتباربخشی

جدول (۴)- عنوان و مشخصات کلی دروس اختیاری

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز / هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی	
۱.	هرمنوتیک و زبان قرآن	۲	*			۳۲		
۲.	آراء متفکران معاصر	۲	*			۳۲		
۳.	فلسفه دانش تفسیر	۲	*			۳۲		
٤.	فرهنگ اسلامی و تمدن سازی	۲	*			۳۲		
٥.	روش شناسی پاسخ به شبهات	۲	*			۳۲		
٦.	روش تحقیق پیشرفته	۲	*			۳۲		
۷.	مرجعیت علمی قرآن	۲	*			۳۲		

تذکر: ٦ واحد از ١٤ واحد فوق را به صورت اختیاری دانش‌پژوهش انتخاب می کند

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

دروس حوزوی

عنوان درس به فارسی:	خارج فقه ۱ (مطهرات)		
عنوان درس به انگلیسی:	Outside jurisprudence۱ (Purity)	نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:		حوزوی ■	نظری ■
دروس هم‌نیاز:		تخصصی □	عملی □
تعداد واحد:	۲	اختیاری □	نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان‌نامه □	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای فقهای قدیم و جدید در مسائل فقهی مطهرات

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل مطهرات
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل مطهرات

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. مطهرات
۲. نجاسات

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. وسائل الشیعۀ، حر عاملی، محمد بن حسن، قم: مؤسسۀ آل‌البیت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ ق.

۲. جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، النجفی الجواهری، الشیخ محمد حسن، محقق: قوچانی، عباس، بیروت: دار إحیاء التراث العربیریال چ ۷، ۱۳۶۲ش

۳ـ تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله ، فاضل موحدی لنکرانی، محمد :قم: مرکز فقه الائمه الاطهار علیهم السلام، ۱۴۲۱ق. = ۱۳۷۹.

۴. شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶

عنوان درس به فارسی:	خارج فقه ۲ (عبادات)		
عنوان درس به انگلیسی:	Outside jurisprudence۲ (orship)	نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:		حوزوی ■	نظری ■
دروس هم‌نیاز:		تخصصی ☐	عملی ☐
تعداد واحد:	۲	اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای فقهای قدیم و جدید در مسائل فقهی عبادات

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل عبادات
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل عبادات

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. صلاه
۲. صوم
۳. حج

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. وسائل الشیعهٔ، حر عاملی، محمد بن حسن، قم: مؤسسهٔ آل‌البیت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ ق.

۲. جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، النجفی الجواهری، الشیخ محمد حسن، محقق: قوچانی، عباس، بیروت: دار إحیاء التراث العربیریال چ ۷، ۱۳۶۲ش

۳ـ تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله ، فاضل موحدی لنکرانی، محمد :قم: مرکز فقه الائمه الاطهار علیهم السلام، ۱۴۲۱ق = ۱۳۷۹.

۴. شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶

عنوان درس به فارسی:	خارج فقه ۳ (معاملات)		
عنوان درس به انگلیسی:	Outside jurisprudence۳ (Trades)		نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:			حوزوی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:			تخصصی □ عملی □
تعداد واحد:	۲		اختیاری □ نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲		رساله / پایان‌نامه □

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای فقهای قدیم و جدید در مسائل فقهی معاملات

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل معاملات
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل معاملات

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. بیع
۲. مکاسب محرمه

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. وسائل الشیعة، حر عاملی، محمد بن حسن، قم: مؤسسة آل‌البیت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ ق.

۲. جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، النجفی الجواهری، الشیخ محمد حسن، محقق: قوچانی، عباس، بیروت: دار إحیاء التراث العربیریال چ ۷، ۱۳۶۲ش

۳ـ تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله ، فاضل موحدی لنکرانی، محمد :قم: مرکز فقه الائمه الاطهار علیهم السلام، ۱۴۲۱ ق. = ۱۳۷۹.

۴. شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶

عنوان درس به فارسی:	خارج فقه ۴ (نکاح و طلاق)		
عنوان درس به انگلیسی:	Outside jurisprudence ٤ (Marriage and divorce)		نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:			حوزوی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:			تخصصی □ عملی □
تعداد واحد:	۲		اختیاری □ نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲		رساله / پایان‌نامه □

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای فقهای قدیم و جدید در مسائل فقهی نکاح و طلاق

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل نکاح
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل نکاح
۳. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل طلاق
٤. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل طلاق

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. نکاح
۲. طلاق

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. وسائل الشیعة، حر عاملی، محمد بن حسن، قم: مؤسسة آل‌البیت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ ق.

۲. جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، النجفی الجواهری، الشیخ محمد حسن، محقق: قوچانی، عباس، بیروت: دار إحیاء التراث العربیریال چ ۷، ۱۳۶۲ش

۳ـ تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله ، فاضل موحدی لنکرانی، محمد :قم: مرکز فقه الائمه الاطهار علیهم السلام، ۱۴۲۱ق. = ۱۳۷۹.

۴. شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶

عنوان درس به فارسی:	خارج فقه ۵ (حدود و دیات)		
عنوان درس به انگلیسی:	Outside jurisprudence۵ (Hood and Diat)	نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:		حوزوی ■	نظری ■
دروس هم‌نیاز:		تخصصی □	عملی □
تعداد واحد:	۲	اختیاری □	نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان‌نامه □	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای فقهای قدیم و جدید در مسائل فقهی حدود و دیات

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل حدود
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل حدود
۳. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل دیات
٤. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل دیات

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. حدود
۲. دیات

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. وسائل الشیعة، حر عاملی، محمد بن حسن، قم: مؤسسة آل‌البیت (علیهم السلام)، ۱۴۰۹ ق.

۲. جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، النجفی الجواهری، الشیخ محمد حسن، محقق: قوچانی، عباس، بیروت: دار إحیاء التراث العربیریال چ ۷، ۱۳۶۲ش

۳ـ تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله ، فاضل موحدی لنکرانی، محمد :قم: مرکز فقه الائمه الاطهار علیهم السلام، ۱۴۲۱ق. = ۱۳۷۹.

۴. شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶

عنوان درس به فارسی:	خارج اصول الفقه ۱(اصول لفظیه و ملازمات عقلیه)		
عنوان درس به انگلیسی:	**Outside the principles of jurisprudence (Verbal principles and rational requirements)**		نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:			حوزوی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:			تخصصی □ عملی □
تعداد واحد:		۲	اختیاری □ نظری-عملی □
تعداد ساعت:		۳۲	رساله / پایان‌نامه □

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای اصولیین قدیم و جدید در مسائل اصول لفظیه و ملازمات عقلیه

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای اصولیین قدیم در مسائل اصول لفظیه
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل ملازمات عقلیه
۳. بررسی دیدگاههای فقهای قدیم در مسائل اصول لفظیه
٤. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل ملازمات عقلیه

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. مباحث الفاظ و اصول لفظیه

۲ـ ملازمات عقلیه

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱ـ تهذیب الاصول، جعفر سبحانی تبریزی، ناشر: عروج (موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره))، ۱۳۸۳ش

۲ـ تقریر الاصول، سید علی محقق داماد، موسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۹ش.

۳ـ مصباح الاصول،خویی، ابوالقاسم، تقریرات واعظ حسینی بهسودی، محمد سرور، قم: مکتبة الداوری، ۱۴۱۳ق

۴ـ شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶ش.

عنوان درس به فارسی:	خارج اصول الفقه ۲(مباحث اصول عملیه)		
عنوان درس به انگلیسی:	Outside the principles of jurisprudence (Practical Principles Topics)		نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:			حوزوی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:			تخصصی □ عملی □
تعداد واحد:	۲		اختیاری □ نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲		رساله / پایان‌نامه □

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و نقد دیدگاههای اصولیین قدیم و جدید در مسائل اصول عملیه

اهداف ویژه:

۱. بررسی دیدگاههای اصولیین قدیم در مسائل اصول عملیه
۲. بررسی دیدگاههای فقهای جدید در مسائل اصول عملیه

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی، اهم منابع، تاریخچه)

ب: روش تدریس و تحصیل در درس خارج

ج: موضوعات

۱. اصل برائت
۲. اصل استصحاب
۳. اصل احتیاط
٤. اصل تخییر

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بررسی برخی مسائل به عنوان تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ تخته وایت برد ـ پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱ـ تهذیب الاصول، جعفر سبحانی تبریزی، ناشر: عروج (موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره))، ۱۳۸۳ش

۲ـ تقریر الاصول، سید علی محقق داماد، موسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۹ش.

۳ـ مصباح الاصول،خویی، ابوالقاسم، تقریرات واعظ حسینی بهسودی، محمد سرور، قم: مکتبة الداوری، ۱۴۱۳ق

۴ـ شیوه های تحصیل و تدریس در حوزه علمیه، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶ش.

عنوان درس به فارسی:	مطالعات تفسیری مستشرقان		
عنوان درس به انگلیسی:	Exegetical studies of orientalists	**نوع درس و واحد**	
دروس پیش‌نیاز:		**حوزوی** ■	**نظری** ■
دروس هم‌نیاز:		**تخصصی** □	**عملی** □
تعداد واحد:	۲	**اختیاری** □	**نظری-عملی** □
تعداد ساعت:	۳۲	**رساله / پایان‌نامه** □	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار ■ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: تحلیل و بررسی مبانی و روشهای تفسیری مستشرقان

اهداف ویژه:

۱. بررسی مبانی مطالعات تفسیری مستشرقان
۲. بررسی روشهای مطالعات تفسیری مستشرقان
۳. بررسی اسیب های مطالعات تفسیری مستشرقان

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، ضرورت، پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار)

۲ـ بررسی مبانی مطالعات تفسیری مستشرقان

الف: عدم التزام به وحیانیت قرآن

ب: تاریخمندی قرآن (تأثیرپذیری از فرهنگ زمانه)

ج: عدم التزام به عصمت قرآن و پیامبر (ص)

د: عدم التزام به اعجاز قرآن

هـ: عدم التزام به اصل معرفت بخشی و واقع نمایی زبان قرآن (اسطوره انگاری و سمبلیک دانستن زبان قرآن

و: اقتباس قرآن از کتب مقدس

ز: عدم التزام به تحریف ناپذیری

ح: همسان انگاری تفسیر قرآن با تفسیر کتاب مقدس(جاری کردن پیش فرض های کتاب مقدس در تفسیر قرآن)

۳ـ بررسی روشهای مطالعات تفسیری مستشرقان

الف: تحلیل تاریخی

ب: پدیدار شناسی

ج: روان شناختی

د: جامعه شناختی

هـ: تحلیل ادبی

٤ـ آسیب شناسی مطالعات تفسیری مستشرقان

الف: کم توجهی به منابع تفسیری شیعه

ب: ضعف اطلاعات تاریخی و ادبی

ج: تناقض گویی در مدعیات تفسیر آیات

د: تعمیم نادرست جزئیات بر کلیات

هـ: عدم توجه به مبانی معتبر تفسیر (سازگاری علم و قرآن ـ حجت سنت در تفسیر و ...)

و: دخالت دادن اغراض استعماری و تعصبات مذهبی در تفسیر قرآن

ز: استناد به منابع ضعیف و غیر معتبر

ح: عدم توجه به روشهای تفسیر معتبر قرآن (ممنوعیت تفسیر به رأی و ...)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به دیدگاههای تفسیری جدید مستشرقان در مقالات دائره المعارف ها توجه شود

۲. بررسی برخی مباحث سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی:

۱. قرآن و مستشرقان، زمانی، محمدحسن، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۵ ش.

۲. سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق‌شناسی، دسوقی، محمد، ترجمه: محمودرضا افتخارزاده، تهران: نشر هَزاران، ۱۳۷۶ش.

۳. مجله قرآن پژوهی خاورشناسان (۲۹ ـ ۱)، صاحب امتیاز: جامعه المصطفی العالمیه، محل انتشار: مجتمع عالی قرآن و حدیث، مدیرمسئول: حسین علوی مهر، سردبیر: محمد علی رضایی اصفهانی، سال‌های چاپ ۱۳۸۵-۱۳۹۹.

٤. مجموعه مقالات همایش بین‌المللی قرآن و مستشرقان (جلد ۱-۲)، جمعی از محققان، قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص)، ۱۳۹۶.

٥. مطالعات اسلامی در غرب، الویری، محسن، قم: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۱ش.

عنوان درس به فارسی:	رابطه قرآن و سنت		
عنوان درس به انگلیسی:	Relationship of quran and tradition		نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:			حوزوی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:			تخصصی □ عملی □
تعداد واحد:	۲		اختیاری □ نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲		رساله / پایان‌نامه □

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار ■ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی دیدگاهها درباره تعامل قرآن و سنت و خدمات متقابل قرآن و سنت

اهداف ویژه:

۱. **بررسی جایگاه قرآن**
۲. **بررسی جایگاه سنت**
۳. **بررسی دیدگاه ها درباره تعامل قرآن و سنت**

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار)

۲ـ جایگاه قرآن (اشاره ای به مرجعیت علمی قرآن و حجیت قرآن و سنت پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))

۳- دیدگاه‌ها درباره تعامل قرآن و سنت

الف) قرآن محوری و نقد ادله آنها

ب) سنت محوری و نقد ادله آنها

ج) قرآن محوری و سنت مداری و شاخصه‌های آن

- شاخصه نخست، قرآن مجمع همه معارف سنّت
- شاخصه دوم، انحصار نقش سنت در برابر قرآن به تبیین و تقریر

د) دوگانه محوری و نقد ادله آنها

- نقد ادله، استقلال سنت در اعتبار و حجیت
- نقد ادله، استقلال سنت در ارائه آموزه‌های دینی

٤- خدمات متقابل سنت و قرآن

الف: خدمات سنت به قرآن

۱. تأکید و تقریر آموزه های قرآن (در زمینه عقاید، اخلاق، احکام عبادات، معاملات)
۲. تبیینی (شرح واژگان ، تفصیل آیات مجمل، تفسیر آیات متشابه، تقیید آیات مطلق، تخصیص آیات عام، بیان بطن وتأویل در آیات و ....)
۳. توسعه‌ای و نوگستری(عقاید- اخلاق- احکام- سایر)

ب: خدمات قرآن به سنت

۱. اعتبار بخشی به سنت

۲. قرآن سرچشمه معارف سنت

۳. قرآن معیار ارزش‌سنجی روایات

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. مباحث و رابطه های مختلف به طور دقیق تفهیم و توضیح داده شود..

۲. بررسی برخی مباحث سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. رابطه کتاب و سنت، نصیری، علی، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۵ش.

۲. پژوهشی تطبیقی در روایات تفسیری فریقین، رستم‌نژاد، مهدی، قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی، چاپ اول، ۱۳۹۰ش.

۳. لا تضیعوا السنهٔ (پاسداری از سنت)، مصطفی خمیس، ترجمه: عباس جلالی، قم: مؤسسه دائره المعارف فقه اسلامی، ۱۳۸۵ش.

٤. منطق تفسیر قرآن (۲)، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم: مرکز جهانی علوم اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۸۵ ش.

٥. اصول الحدیث و احکامه، سبحانی، جعفر، قم: مؤسسه امام الصادق، ۱۴۱۹ق.

عنوان درس به فارسی:	تفسیر تطبیقی آیات الاحکام		
عنوان درس به انگلیسی:	comparative exegesis of regulations	نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:		حوزوی ■	نظری ■
دروس هم‌نیاز:		تخصصی □	عملی □
تعداد واحد:	۲	اختیاری □	نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان‌نامه □	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار ■ کارگاه □ موارد دیگر: .....

الف) هدف کلی: بررسی و ارزیابی تطبیقی تفسیر آیات فقهی در تفاسیر فریقین

ب)اهداف ویژه:

۱. بررسی مبانی آیات الاحکام
۲. بررسی قواعد آیات الاحکام

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱ـ کلیات: (مفاهیم، پیشینه و معرفی مهم‌ترین منابع)

۲ـ مبانی تفسیر آیات الاحکام

الف: امکان استنباط احکام فقهی از قرآن ؛

ب: حجیت ظواهر قرآنی در استنباط فقهی ؛

ج: مرجعیت سنت در استنباط فقهی از آیات قرآن ؛

د: نقش عقل در استنباط فقهی از قرآن.

۳ـ قواعد تفسیر آیات الاحکام

الف: تأثیر اسباب نزول در استنباط فقهی از قرآن ؛

ب: تأثیر سیاق در استنباط فقهی از قرآن ؛

ج: تأثیر قرائات در استنباط فقهی از قرآن.

٤ـ تفسیر تطبیقی برخی ایات الاحکام

الف: ارث

ب: آیات جهاد و دفاع

ج: ارتداد

د: ...

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱ـ در بیان هر بخش از آیات قرآن جهت مثال و تفهیم مطالب استفاده شود.

۲ـ برخی موضوعات آیات الاحکام جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی:

۱. کنز العرفان فی فقه القرآن، فاضل مقداد، مقداد بن عبد الله، تحقیق: سید محمد قاضی ، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، ۱۴۱۹ق.

۲. دروس فی فقه القرآن المقارن، الغرباوی، طاهر، قم: دارالمبلغین، ۱۴۳۸ق.

۳. زبدة البیان فی براهین احکام القرآن، اردبیلی، احمد بن محمد، اعداد: رضا استادی، قم: انتشارات مؤمنین، ۱۳۷۸ش.

٤. الجامع لأحکام القرآن (تفسیر قرطبی)،قرطبی، ابو عبدالله محمد بن احمد، بیروت: دار احیاء التراث العربی، چاپ دوم، ۱۴۰۵ق.

٥. فقه القرآن آیات الاحکام تطبیقی، فاکرمیدی، محمد، قم : مرکز بین‌المللی ترجمه و نشرالمصطفی (ص)، ۱۴۳۵ ق.= ۱۳۹۲.

دروس تخصصی

عنوان درس به فارسی:	روش شناسی تفسیر تطبیقی		
عنوان درس به انگلیسی:	Methodology of comparative exegesis		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**پایه** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ■ **عملی** ☐
تعداد واحد:	**۲**		**اختیاری** ☐ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	**۳۲**		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی ضوابط، روش‌ها و اقسام تفسیر تطبیقی.

اهداف ویژه:

۱. بررسی اقسام روش های تطبیقی در تفسیر تطبیقی
۲. بررسی مبانی تفسیر تطبیقی
۳. بررسی قواعد تفسیر تطبیقی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات:

الف:مفهوم شناسی، جایگاه بحث

ب: پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار در تفاسیر شیعه و اهل سنت

۲ـ اقسام و روشهای تطبیق در تفسیر تطبیقی

۱. تطبیق آراء در تفسیر ترتیبی
۲. تطبیق آراء در تفسیر موضوعی
۳. تطبیق در تفسیر بر اساس آرای مفسران
٤. تطبیق در تفسیر بر اساس روش‌ها
٥. تطبیق در تفسیر بر اساس گرایشها
٦. تطبیق در تفسیر بین مذاهب اسلامی
۷. تطبیق در تفسیر پیروان مذاهب
۸. تطبیق در تفسیرهای میان رشته ای قرآن و علوم
۹. تطبیق بین تفاسیر کتب مقدس ادیان
۱۰. تطبیقی بین تفاسیر مسلمانان و مطالعات قرانی مستشرقان

۳ـ مبانی تفسیر تطبیقی

الف: امکان تفسیر تطبیقی

ب: ضرورت تفسیر تطبیقی

ج: اعتبار نتایج تفسیر تطبیقی

٤ـ قواعد

الف: مراجعه به منابع اصیل و معتبر نزد هر مذهب

ب: تتبع کافی با توجه به آخرین دیدگاههای مفسران هر مذهب

ج: توجه به قلمرو دیدگاهها (توجه به اختلافات درونی مذاهب و أخذ قول مشهور)

د: توجه به مبانی فکری هر مذهب

هـ: توجه به موارد وفاق و خلاف فریقین

و: تحقیق محققانه، منصفانه و مؤدبانه

٥: فرآیند اجرایی تفسیر تطبیقی

الف: انتخاب موضوع مشترک فریقین

ب: تتبع کامل در منابع

ج: یافتن وجوه اشتراک و افتراق دیدگاهها

د: بررسی عوامل اختلاف و اشتراک دیدگاهها

هـ: نقد دلایل و مستندات دیدگاهها

و: جمع بندی و نتیجه گیری

٦ـ بررسی نمونه های تفسیر تطبیقی آیات (مثل آیه ولایت ـ اکمال، ابلاغ و ...)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. در بیان هر بند سرفصل از آیات قرآنی به عنوان نمونه و تفهیم مطالب استفاده شود.
۲. بررسی برخی مباحث سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. التفسیر المقارَن، المحددات، الأنواع، الأصول، الغرباوی، طاهر، قم: دارالمبلغین، ۱۴۴۰ق.
۲. التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشیب، معرفت، محمد هادی، ۲ جلد، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۸۷ ش.
۳. ضوابط علمی و کاربردی در روش تفسیر تطبیقی، عسگری، انسیه، شاکر، محمدکاظم، پژوهش های قرآنی سال بیستم زمستان ۱۳۹۴، شماره ٤.
٤. روش شناسی مطالعات تطبیقی در تفسیر قرآن، رضایی اصفهانی، محمدعلی، مجله تحقیقات قرآن و حدیث، دوره ۷، شماره ۱ ـ شماره پیاپی ۱۳، تابستان ۱۳۸۹.
٥. بررسی تطبیقی مبانی تفسیر قرآن، نجارزادگان، فتح الله، تهران: سمت، چاپ اول، ۱۳۸۸ ش.

عنوان درس به فارسی:	مبانی و قواعد تفسیر تطبیقی		
عنوان درس به انگلیسی:	Bases of comparative exegesis		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**پایه** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ■ **عملی** ☐
تعداد واحد:	**۲**		**اختیاری** ☐ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	**۳۲**		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی مقارن مبانی و قواعد تفسیری شیعه و اهل سنت

اهداف ویژه:

۱. بررسی مبانی مقارن تفسیر بین قرآن پژوهان شیعه و اهل سنت
۲. بررسی قواعد مقارن تفسیر بین قرآن پژوهان شیعه و اهل سنت

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات: (مفاهیم، تاریخچه، اهم منابع)

۲ـ بررسی تحلیل و نقد مبانی به صورت مقارن بین قرآن پژوهان شیعه و اهل سنت

الف: حجیت سنت اهل بیت (ع) در تفسیر

ب: حجیت سنت صحابه و تابعین در تفسیر

ج: حجیت عقل در تفسیر

د: تأویل آیات

هـ: بطن قرآن (دیدگاه قدما و متأخرین مثل ایت الله معرفت)

و: نقش پیش فرض های مفسران در تفسیر قرآن

ز: قرآن بسندگی

ح: حدیث بسندگی

ح: نقد تفسیر به رأی ممدوح و مذموم

د: عدم تعارض واقعی بین قرآن و علوم

۳ـ بررسی تحلیلی و نقدی قواعد زیر از منظر قرآن پژوهان شیعه و اهل سنت

الف: قاعده سیاق (دلایل، قلمرو، حجیت) و رابطه آن با نشانه شناسی

ب: قاعده جری و تطبیق (دلایل، اقسام و ...) و رابطه آن با معناشناسی

ج: قاعده استعمال لفظ در بیشتر از یک معنا و رابطه آن با هرمنوتیک نئوکلاسیک

د: قاعده تأثیر اهداف قرآن، سوره ها در تفسیر و رابطه آن با معناشناسی

هـ: تناسب آیات و سور

و: قاعده عدم مخالفت تفسیر با محکمات (محکمات قران ـ عقل ـ علوم و تاریخ)

ز: رعایت پیش فرض های بنیادی تفسیر

ح: رعایت اصول عقلائی محاوره

ط: استفاده از علم و علمی در فهم و تفسیر (به بررسی حجیت خبر واحد در تفسیر توجه شود)

ی: جمع بین ظاهر و باطن در تفسیر

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱ـ به موارد اختلاف اقوال علمای شیعه و اهل سنت در مبانی توجه شود.

۲ـ بخشی از منابع و مبانی فریقین به دانش‌پژوهان واگذار شود تا به صورت کنفرانس و تحقیق ارائه گردد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. بررسی تطبیقی مبانی تفسیر قرآن، نجارزادگان، فتح الله، تهران: سمت، چاپ اول، ۱۳۸۸ ش.

۲. قواعد التفسیر لدی الشیعة والسنة، فاکر میبدی، محمد، قم: مرکز التحقیقات والدراسات العلمیة التابع للمجمع العالمی للتقریب بین المذاهب، الطبعة الأولی، ۱۴۲۸ق / ۲۰۰۷م.

۳. منطق تفسیر قرآن «۱»، محمدعلی رضایی اصفهانی قم: مرکز بین المللی و نشر المصطفی، چاپ ۲، ۱۳۹۰.

٤. مکاتب تفسیری، بابایی، علی‌اکبر، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۸۱.

٥. التفسیر والمفسرون فی ثوبه القشیب، معرفت، محمد هادی، ۲ جلد، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۸۷ ش.

عنوان درس به فارسی:	تفسیر ترتیبی تطبیقی		
عنوان درس به انگلیسی:	comparative running exegesis		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**پایه** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ■ **عملی** ☐
تعداد واحد:	۲		**اختیاری** ☐ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و تحلیل مقارنه‌ای تفسیر آیات قرآن در تفاسیر شیعه و اهل سنّت در سوره مجادله و قیامت

اهداف ویژه:

۱. بررسی مقارنه ای تفسیر سوره مجادله

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار)

۲ـ بررسی مقارنه‌ای تفسیر سوره مجادله در تفاسیر فریقین ؛

تذکر: به بررسی آیات «ظِهار» و آیات «نجوا» توجه ویژه گردد.

۳ـ بررسی مقارنه‌ای تفسیر سوره «قیامت» در تفاسیر فریقین ؛

تذکر: به بررسی آیات «الی ربها ناظره» و آیات مربوط به معاد جسمانی توجه ویژه گردد.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱ـ متن خوانی تفاسیر توسط دانش پژوهان در کلاس ارائه شود.

۲ـ بررسی برخی تفاسیر جهت تحقی به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۳۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی:

۱. المیزان فی تفسیر القرآن، طباطبایی، سید محمدحسین، بیروت: مؤسسة الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۱۷ق.

۲. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، طبرسی، فضل بن حسن، تصحیح و تعلیق: سید هاشم رسول محلاتی، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۳۷۹.

۳. التفسیر الکبیر(المفاتیح الغیب)، فخر رازی، محمد بن عمر، بیروت: دار احیاء التراث، ۱۴۲۰ق.

٤. التفسیر المنیر فی العقیدة و الشریعة والمنهج، زحیلی، وهبة بن مصطفی، بیروت: دار الفکر المعاصر، ۱۴۱۸ق.

عنوان درس به فارسی:	تفسیر روایی تطبیقی			
عنوان درس به انگلیسی:	comparative traditional exegesis		نوع درس و واحد	
دروس پیش‌نیاز:			پایه ☐	نظری ■
دروس هم‌نیاز:			تخصصی ■	عملی ☐
تعداد واحد:	۲		اختیاری ☐	نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲		رساله / پایان‌نامه ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: تحلیل و بررسی تفاسیر شیعه و اهل سنت در سوره احزاب

اهداف ویژه:

۱. بررسی روش شناسی تفسیر روایی
۲. بررسی تطبیقی تفسیر روایی سوره احزاب

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار)

۲ـ جایگاه کاربردها، ویژگی ها و روش شناسی تفسیر روایی

۳- بررسی تطبیقی تفسیر روایی سوره احزاب در مهم ترین تفاسیر روایی فریقین

تذکر: بر آیات مهم اختلافی فریقین مثل: اولوالارحام اولی ، امهات المؤمنین، ازدواج زید و زینب، آیات همسران پیامبر (ص) و آیه تطهیر توجه ویژه شود.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱ـ در استفاده از تفاسیر روایی دقت کافی صورت گیرد.

۲ـ بررسی برخی ایات به صورت کنفرانس و تحقیق به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. تفسیر نور الثقلین، عروسی حویزی، عبد علی بن جمعه، قم: اسماعیلیان، ۱۴۱۵ ق.
۲. الدرالمنثور فی التفسیر بالماثور، سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، قم: کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی، ۱۴۰۴ ق.
۳. الصافی فی تفسیر القرآن، فیض کاشانی، محمد محسن، قم: مؤسسه الهادی، چاپ دوم، ۱۴۱۶ ق.

٤. البرهان فی تفسیر القرآن، البحرانی، السید هاشم، بیروت: دار الهادی، ۱۴۱۲ق.
٥. جامع البیان فی تفسیر القرآن، طبری، ابو جعفر محمد بن جریر، بیروت: دار المعرفه، ۱۴۱۲ق

عنوان درس به فارسی:	تفسیر تطبیقی آیات اعتقادی		
عنوان درس به انگلیسی:	comparative exegesis of idealogical verses		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**پایه** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ■ **عملی** ☐
تعداد واحد:	**۲**		**اختیاری** ☐ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	**۳۲**		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی و تحلیل آیات مربوط به صفات خدا و نبوت و امامت از منظر تفاسیر شیعه و اهل سنت و پاسخ به شبهات ؛

اهداف ویژه:

۱. بررسی ایات خداشناسی
۲. بررسی آیات نبوت
۳. بررسی ایات امامت

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

سرفصل دروس:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار)

۲ـ آیات خداشناسی

- بررسی تطبیقی آیات توحید ذاتی از دیدگاه مفسران فریقین
- بررسی تطبیقی آیات توحید صفاتی با تأکید بر صفات خبریه از دیدگاه مفسران فریقین
- بررسی تطبیقی آیات توحید افعالی و نظریه جبر و تفویض از دیدگاه مفسران فریقین
- بررسی عدل الهی و رابطه آن با حسن و قبح ذاتی در تفاسیر فریقین
- بررسی تطبیقی آیات توحید ربوبی، الوهی و عبادی در تفاسیر فریقین (به شبهه شرک در توسل به غیرخدا توجه شود)

۳ـ آیات نبوت

- الف: اشاره ای به دسته بندی آیات نبوت (نبوت عامه، نبوت خاصه و ....)
- ب: موارد اختلافی در تفاسیر فریقین
- ج: عصمت پیامبر اسلام (ص) و شبهات آن
- د: تلقی وحی (شبهه غرانیق و ورقة بن نوفل)
- هـ: علم غیب پیامبر (ص)
- و: سحر النبی

٤ـ آیات امامت

- الف: اشاره ای به دسته بندی ایات امامت (عامه و خاصه)

- ب: نصب امام در قرآن
- ج: علم امام در قرآن (با تأکید بر مرجعیت علمی ائمه (ع))
- د: عصمت امام در قرآن
- هـ: زعامت سیاسی و حکومت امام در قرآن
- و: مهدویت در قرآن

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. دیدگاه‌های مذاهب مختلف اسلامی در هر بحث بررسی گردد
۲. مباحث مشترک به خوبی تبیین گردد و در مباحث اختلافی به شبهات توجه خاص گردد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی:

۱. تفاسیر مهم مانند

ـ تفسیر منشور جاوید، سبحانی، جعفر، قم: مؤسسهٔ سید الشهداء، ۱۳۶۹ش.

ـ تفسیر موضوعی قرآن کریم، جوادی آملی، عبدالله، تنظیم و ویرایش: محمدرضا مصطفی پور، قم: مرکز نشر اسراء، ۱۳۷۸ ش.

ـ التبیان فی تفسیر القرآن، طوسی، محمد بن حسن، قم: مکتب الإعلام الإسلامی، ۱۴۰۹ق.

ـ المیزان فی تفسیر القرآن، طباطبایی، سید محمدحسین، قم: دفتر انتشارات اسلامی، چاپ پنجم، ۱۴۱۷ ق.

ـ مجمع البیان فی تفسیر القرآن، طبرسی، فضل بن حسن، تصحیح و تعلیق: سید هاشم رسول محلاتی، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۳۷۹.

ـ التفسیر الکبیر(المفاتیح الغیب)، فخر رازی، محمد بن عمر، بیروت: دار احیاء التراث، ۱۴۲۰ق.

ـ التفسیر المنیر فی العقیدة و الشریعة والمنهج، زحیلی، وهبة بن مصطفی، بیروت: دار الفکر المعاصر، ۱۴۱۸ق.

۲. پیام قرآن، مکارم شیرازی، ناصر، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶ش.

۳. تنزیه الانبیاء از آدم تا خاتم، معرفت، محمدهادی، تهران: نبوغ، ۱۳۷۴ش.

عنوان درس به فارسی:	**تفسیر تطبیقی قرآن و علوم**		
عنوان درس به انگلیسی:	comparative exegesis of quran and scienc		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**پایه** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ■ **عملی** ☐
تعداد واحد:	**۲**		**اختیاری** ☐ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	**۳۲**		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

الف) هدف کلی: بررسی تفسیر اهم آیات علمی قرآن به صورت میان رشته ای در منابع شیعه و اهل سنت

ب)اهداف ویژه:

۱. بررسی شیوه تفسیر علمی
۲. بررسی اهم آیات علوم طبیعی
۳. بررسی اهم آیات علوم انسانی

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، تاریخچه، اهم منابع)

۲ـ اشاره به شیوه و ضوابط تفسیر علمی

۳- تعامل قرآن و علوم

الف) خدمات علوم به فهم تفسیر قرآن

ب) خدمات قرآن به علوم

٤- بررسی اهم آیات علوم طبیعی (با تأکید بر پاسخ به شبهات)

الف: قرآن و نظریه تکامل

ب: بررسی آیه صلب و ترائب

ج: بررسی مراحل خلقت جهان (ستهٔ ایام)

د: بررسی تفسیر آیات شهاب

هـ: بررسی تفسیر آیات سبع سموات

۵ـ تفسیر اهم آیات در حوزه علوم انسانی

الف: تفسیر تربیتی قرآن ((عوامل ـ موانع ـ ساحت ها و ...)

ب: تفسیر اجتماعی قرآن (نهادهای اجتماعی در قرآن ـ خانواده ـ تعلیم و تربیت و ...)

تذکر: تفسیر مدیریتی، سیاسی، اقتصادی، روان شناسی، تاریخی، حقوقی قرآن، جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. از تفاسیر به روز و نوآمد استفاده شود
۲. بررسی برخی مباحث سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. منطق تفسیر قرآن (۵) (قرآن و علوم طبیعی و انسانی)، رضایی‌اصفهانی، محمدعلی، قم : مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی(ص)، ۱۳۹۲.

۲. پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، رضایی اصفهانی، محمد علی، قم: کتاب مبین، ۱۳۸۰.

۳. تفسیر آیات نجومی با تأکید بر نقد شبهات، مسترحمی، سید عیسی، قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معارف، ۱۳۹۷.

٤. منبع‌شناسی مطالعات میان‌رشته‌ای قرآن و علوم (منابع، شخصیت‌ها و ...) کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی، قم: جامعۀ المصطفی العالمیۀ، ۱۳۹۶.

٥. درآمدی بر تفسیر علمی قرآن، رضایی اصفهانی، محمدعلی، تهران: انتشارات اسوه، ۱۳۸۳ش.

دروس اختیاری

عنوان درس به فارسی:	هرمنوتیک و زبان قرآن		
عنوان درس به انگلیسی:	Hermenutic and the language of the quran	**نوع درس و واحد**	
دروس پیش‌نیاز:		**پایه** ☐	**نظری** ■
دروس هم‌نیاز:		**تخصصی** ☐	**عملی** ☐
تعداد واحد:	۲	**اختیاری** ■	**نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲	**رساله / پایان‌نامه** ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی مهم‌ترین نظریه‌ها و مکاتب هرمنوتیک و زبان قرآن

اهداف ویژه:

۱. بررسی زبان قرآن و انواع نظریه های آن

۲. بررسی هرمنوتیک و انواع آن

۳. بررسی رابطه هرمنوتیک و تفسیر قرآن

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: هرمنوتیک

۱ـ کلیات:(مفهوم‌شناسی، پیشینه، معرفی مهم‌ترین آثار در این زمینه)

۲ـ سیر تحول و مراحل هرمنوتیک ؛

۳ـ معرفی مکاتب هرمنوتیک:

اول: هرمنوتیک کلاسیک (شلایر ماخر و ...)

دوم: هرمنوتیک فلسفی (هایدگر و گادامر و ...)

سوم: هرمنوتیک نئوکلاسیک (بتی، هرش و ...)

چهارم: بررسی رابطه تفسیر و تأویل با مکاتب هرمنوتیکی و خطر تفسیر به رأی

ب: زبان دین و قرآن

۱ـ کلیات (مفهوم‌شناسی، پیشینه، معرفی مهم‌ترین آثار در این زمینه)

۲ـ نظریه‌های زبان دین (معرفت‌بخش: زبان سلبی، زبان مشترک معنوی، زبان تمثیل اکوئیناسی، زبان ظاهرگرا)

۳ـ نظریه های زبان دین غیر معرفت‌بخش(ویتگنشتاین، ، ابراز احساسات، نمادین، اسطوره‌ای و ...)

۴ـ بررسی اقسام نظریه های زبان قرآن (اخباری، انشائی، مجاز و کنایه، زبان نمادین، اسطوره‌ای، تمثیلی، رمزی و اشاری، تخیلی، ترکیبی و تألیفی، هدایت و عرف عام و خاص و ...) و نقد آنها

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به مباحث جدید زبان قرآن و هرمنوتیک توجه شود.

۲. برخی موضوعات سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. منطق تفسیر (۴)، مباحث جدید دانش تفسیر (زبان قرآن، هرمنوتیک، فرهنگ زمانه)، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم: انتشارات بین المللی المصطفی، ۱۳۹۴.

۲. زبان دین و قرآن، ساجدی، ابوالفضل، قم: مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، ۱۳۸۵ش.

۳. تحلیل زبان قرآن و روش شناسی فهم آن، سعیدی روشن، محمدباقر، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۸۳ش.

٤. درآمدی بر هرمنوتیک، واعظی، احمد، تهران، مؤسسه فرهنگ دانش و اندیشه معاصر، چاپ اول، ۱۳۸۰ش.

٥. زبان دین، علی‌زمانی، امیرعباس، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵ش.

عنوان درس به فارسی:	آراء متفکران معاصر		
عنوان درس به انگلیسی:	Perspectives of contemporary thinkers	**نوع درس و واحد**	
دروس پیش‌نیاز:		**حوزوی** ☐	**نظری** ■
دروس هم‌نیاز:		**تخصصی** ☐	**عملی** ☐
تعداد واحد:	۲	**اختیاری** ■	**نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲	**رساله / پایان‌نامه** ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: تحلیل دیدگاه‌های قرآنی جدید نظریه‌پردازان مسلمان و بررسی شبهات آنان.

اهداف ویژه:

۱.بررسی مهم ترین آراء قرآنی متفکران مسلمان معاصر

۲.بررسی و نقد جریان های قرآنی معاصر

۳. بررسی شیوه های نوآمدی تفسیری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات:

ـ مفهوم‌شناسی، پیشینه، معرفی مهم‌ترین آثار در این زمینه ؛

ـ تاریخچه مهم‌ترین جریان‌ها و متفکران قرآنی معاصر جهان اسلام از سیدجمال‌الدین اسدآبادی تاکنون

ـ اشاره‌ای به مهم‌ترین مراکز علمی قرآنی و تفسیری معاصر(مصر، ایران، ترکیه، شبه قاره و ...)

۲ـ بررسی مهم‌ترین آراء قرآنی متفکران مسلمان در عصر جدید:

- بررسی نظریات قرآنی حضرت امام خمینی(ره)
- بررسی نظریات قرآنی شهید مطهری
- بررسی نظریات قرآنی شهید صدر
- بررسی نظریات قرآنی آیت الله معرفت
- بررسی نظریات قرآنی مقام معظم رهبری دامت برکاته
- بررسی نظریات قرآنی آیت الله جوادی آملی
- و ...

۳ـ بررسی و نقد جریان های قرآنی معاصر

ـ جریان قرآنیون

ـ جریان نواعتزالی (تفسیر ادبی)

ـ مکتب تفکیک

٤ـ شیوه های نوآمدی تفسیری

ـ تفسیر تنزیلی

ـ تفسیر ساختاری

ـ تفسیر تدبری

ـ تفسیر میان رشته ای

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به آراء متفکران معاصر توجه شود.

۲. برخی موضوعات سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی

۱. دیدگاه متفکران معاصر قرآنی (جریان‌ها و نظریه‌ها)، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم: انتشارات بین المللی المصطفی، ۱۳۹۶.

۲. معرفت قرآنی، نصیری، علی، قرآن‌پژوهی پژوهشگاه، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۷ش.

۳. المدرسة القرآنیة، صدر، سید محمدباقر، قم: مرکز الابحاث والدراسات التخصصیة للشهید الصدر، ۱۴۲۱ق/ ۱۳۷۹ش.

٤. مفهوم النص دراسة فی علوم القرآن، حامد ابوزید، نصر، بیروت: مرکز الثقافی العربی للطباعة، چاپ چهارم، ۱۹۹۸م.

٥. مبانی قرآنی اندیشه‌های سیاسی امام خمینی رحمه‌الله، فقیهی، سید رضا، قم: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیه، پژوهشکده تحقیقات اسلامی، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۳.

عنوان درس به فارسی:	فلسفه دانش تفسیر		
عنوان درس به انگلیسی:	Philosophy of exigesis knowledge		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**حوزوی** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ☐ **عملی** ☐
تعداد واحد:	۲		**اختیاری** ■ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ **آزمایشگاه** ☐ **سمینار** ■ **کارگاه** ☐ **موارد دیگر:** .....

هدف کلی: تحلیل و بررسی مبانی و مسائل فلسفه دانش تفسیر ؛

اهداف ویژه:

۱. بررسی مبادی فلسفه دانش تفسیر

۲. بررسی مسائل فلسفه دانش تفسیر

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات: (مفهوم‌شناسی، ضرورت، پیشینه و معرفی مهم‌ترین آثار)

۲ـ مبادی فلسفه دانش تفسیر

- دانش یا فن بودن تفسیر
- دانش‌های درجه دوم دردانش تفسیر
- نقش فلسفه در بررسی دانش تفسیر
- تفاوت فلسفه‌ی دانش تفسیر با عناوین مشابه (رئوس ثمانیه، فلسفه‌ی تفسیر، متدلوژی تفسیر)
- دانش‌های موثر در فلسفه‌ی دانش تفسیر (فلسفه، هرمنوتیک، متدلوژی، معرفت شناسی، زبان شناسی، تاریخ تفسیر، آینده پژوهی)

۳ـ مسائل فلسفه‌ی دانش تفسیر :

- ساختار دانش تفسیر
- تعریف، هدف و غایت دانش تفسیر
- مبادی معرفتی دانش تفسیر
- مبادی غیر معرفتی دانش تفسیر
- معرفت شناسی دانش تفسیر
- رابطه دانش تفسیر با دیگر علوم(علوم همگن و غیر همگن)
- روش شناسی دانش تفسیر(روش ها و گرایش ها)
- کارکردهای دانش تفسیر
- آینده پژوهی در دانش تفسیر

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به مقالات و پایان نامه ها در موضوع فلسفه قرآن توجه شود.

۲. برخی موضوعات جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ)منابع آموزشی:

۱. چیستی، چرایی، چگونگی فلسفه دانش تفسیر، محمد امینی تهرانی، رساله دکتری، قم، مجتمع آموزش عالی قرآن و حدیث، ۱۳۹۶.

۲. متدلوژی علوم قرآنی، فتح اللهی، ابراهیم، تهران، دانشگاه امام صادق، ۱۳۸۸ش.

۳. فلسفه‌های مضاف، خسروپناه، عبد الحسین، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، چاپ دوم، ۱۳۹۰ش.

٤. فلسفه علم فقه، ضیایی، سعید، قم ـ تهران، پژوشگاه حوزه و دانشگاه ـ سمت، ۱۳۹۲ش.

٥. درآمدی بر فلسفه علم، حبیبی، رضا، زیر نظر اکبر میرسپاه، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۷.

عنوان درس به فارسی:	فرهنگ اسلامی و تمدن سازی		
عنوان درس به انگلیسی:	Islamic culture and civilization-making		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**حوزوی** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ☐ **عملی** ☐
تعداد واحد:	۲		**اختیاری** ■ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی نقش قرآن و اهل بیت (ع) و علمای اسلامی در پیدایش و گسترش فرهنگ اسلامی و علوم و تمدن مسلمانان با تأکید بر نقش علمای شیعه

اهداف ویژه:

۱. بررسی علومی که به صورت مستقیم توسط قرآن پایه گزاری شده
۲. بررسی علومی که به صورت غیرمستقیم توسط قرآن پایه گزاری شده
۳. بررسی نقش اسلام در رشد علوم

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات:

۱ـ مفهوم شناسی فرهنگ و تمدن و تفاوت های آنها

۲- تاریخچه و اهم منابع موضوع

۳ـ تقسیمات علوم اسلامی و علوم مسلمانان

ب: علوم

۱ـ علومی که مستقیم توسط قرآن پایه گزاری شد (تفسیر ـ علوم قرآن و ...)

۲ـ علومی که غیرمستقیم توسط قرآن پایه‌گزاری شد (علوم حدیث، فقه و اصول و ...)

۳ـ علومی که در پرتو تعالیم قرآن رشد کرد (طب، نجوم، ریاضیات و ...)

۴ـ تأثیر علوم اسلامی بر رشد علوم در غرب

تذکر: در هر مورد نقش اهل بیت (ع) نیز بررسی می شود.

ج: تمدن

۱ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در پایه‌گزاری مدارس، حوزه ها و بیمارستان های مسلمانان

۲ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در رشد معماری مسلمانان

۳ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در رشد صنعت مسلمانان

۴ـ تأثیر تمدن اسلامی بر تمدن غرب

تذکر: در هر مورد بر نقش علمای شیعه تأکید و به عوامل پیشرفت و انحطاط تمدن مسلمانان توجه شود.

د: فرهنگ

۱ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در پایه‌گزاری ادبیات عرب

۲ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در پایه‌گزاری هنرهای اسلامی

۳ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در رشد خط عربی

۴ـ نقش اهل بیت (ع) و علمای اسلام در تعالی فرهنگ مسلمانان (اخلاق و ...)

۵ـ نقش قرآن و حدیث در زبان و ادبیات (بویژه شعر و نثر) کشورهای غیرعربی

تذکر: در هر مورد بر نقش علمای شیعه تأکید شود.

هـ: آینده پژوهی فرهنگ و تمدن اسلامی

۱ـ نقش انقلاب اسلامی در رشد علوم، فرهنگ و تمدن اسلامی

۲ـ الگوی پیشرفت و تمدن اسلامی

۳ـ مهدویت و تمدن و فرهنگ اسلامی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به مقالات جدید در موضوع فرهنگ و تمدن اسلامی توجه شود.

۱. برخی موضوعات جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ)منابع آموزشی:

۱. پویایی فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، ولایتی، علی‌اکبر، تهران: انتشارات وزارت امور خارجه، چاپ اول، ۱۳۸۲ش.

۲. مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ و تمدن اسلامی بهمن ۱۳۷۲، [تهران]: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی بین‌المللی، ۱۳۷۳.

۳. الذریعة الی تصانیف الشیعه، آقا بزرگ طهرانی، محمدمحسن، بیروت: دار الاضواء، چاپ سوم، ۱۴۰۳ق.

٤. اعیان الشیعه، امین عاملی، سید محسن، بیروت: دارالتعارف للمطبوعات ، ۱۴۱۹ق.

٥. تأسیس الشیعة الکرام لعلوم الاسلام، صدر، سید حسن، نجف: بی‌جا، ۱۳۷۰ش.

عنوان درس به فارسی:	روش شناسی پاسخ به شبهات		
عنوان درس به انگلیسی:	Methodology of replying to objektions		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**حوزوی** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ☐ **عملی** ☐
تعداد واحد:	۲		**اختیاری** ■ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: بررسی ضوابط و روشهای پاسخ به شبهات قرآنی با تأکید بر شبهات جدید

اهداف ویژه:

۱. بررسی گونه های مختلف شبهات قرآنی
۲. تحلیل و بررسی و پاسخگویی به شبهات قرآنی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ـ کلیات (مفهوم شناسی، پیشینه، مهم‌ترین منابع)

۲ـ گونه شناسی شبهات قرآنی (درون قرآنی ـ برون قرآنی و ...)

۳ـ گونه شناسی نقد (با دلایل درون دینی ـ برون دینی و ...)

٤ـ فرآیند تحلیل و پاسخگویی به شبهات

الف: تبار شناسی شبهه (تاریخچه پیدایش و سیر تطور آن)

ب: تجزیه شبهه به چند پرسش

ج: تحلیل مبانی

د: تحلیل مدعیات

هـ: تحلیل مستندات و دلایل

و: تحلیل پیامدها

ز: پاسخ نقضی به شبهه

ح: پاسخ حلی به شبهه

ط: جمع بندی پاسخ ها

۵ـ بایسته های نقد

الف: محققانه بودن (بدنبال حق بودن و مستندات معتبر)

ب: منصفانه بودن (بیان نقاط قوت و ضعف)

ج: مؤدبانه بودن (رعایت اخلاق نقد)

د: تمرکز به یک فرع در شبهه و احتراز از شاخه به شاخه شدن

هـ: ارائه پاسخ های متعدد و متنوع

٦ـ روشهای قرآن کریم در پاسخ به شبهات

الف: ارجاع به فطرت و وجدان

ب: طرح استدلال عقلی(برهان)

ج: جدال احسن

د: موعظه

هـ: بیان پیامدهای منفی شبهه(لوازم غیرقابل التزام) مثل : لو کان فیهما آلهۀ الا الله لفسدتا

و: پاسخ عینی به شبهه(مثل قصه عزیر و ...)

۷ـ بررسی نمونه های شبهات قرانی

الف: شبهات علوم قرآنی (تاریخ ، وحی، نسخ، اعجاز و ...)

ب: شبهات معارف قرآنی (توحید و شرک، توسل، شفاعت، عصمت، حقوق زنان و ...)

ج: شبهات قرآن و علوم

د: شبهات مستشرقان

هـ: ...

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۲. به روش های نوین در پاسخ دهی به شبهات توجه شود.
۳. به شبهات جدید توجه شود.
٤. بررسی برخی شبهات جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ)منابع آموزشی:

۱. شبهات و ردود حول القرآن الکریم، معرفت، محمدهادی، قم: مؤسسۀ التمهید، چاپ دوم، ۱۴۲۴ق.
۲. بررسی مبانی نقد قرآن دکتر سها (ج ۲ـ۱)، رضایی اصفهانی، محمدعلی، قم: انتشارات پژوهش‌های تفسر و علوم قرآنی بین‌المللی

۳. آراء المستشرقین حول القرآن الکریم و تفسیره، رضوان، عمر بن ابراهیم، الریاض: دار طیبة، چاپ اول، ۱۴۱۳ق.

٤. پایان نامه ها و رساله های نگارش یافته در نقد شبهات

ـــ پایان‌نامه «نقد شبهات ناظر به برخی اشکالات ادبی در قرآن (بر اساس کتاب دکتر سها)»، صدیقه فرهادیان، مقطع کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده علوم و فنون قرائت قرآن (دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم)، دفاع ۱۳۹۶.

ـــ پایان‌نامه «نقد شبهات ناظر به انتساب اضلال به خداوند با تأکید بر شبهات دکتر سها»، لیلا نادری، مقطع کارشناسی ارشد، قم: دانشکده تفسیر و معارف قرآن شهر مقدس قم، دفاع ۱۳۹۶.

ـــ پایان‌نامه «بررسی شبهات ناظر به احکام قضایی قرآن با تأکید بر کتاب نقد قرآن»، الهام اسلامی، مقطع کارشناسی ارشد، قم: دانشکده تفسیر و معارف قرآن، دفاع ۱۳۹۶.

ـــ رساله «نقد شبهات معاصر در مورد علوم طبیعی در قرآن (بررسی فصل دوم کتاب نقد قرآن دکتر سها)»، یوسف جمالی، مقطع سطح قم: حوزه علمیه قم، دفاع ۱۳۹۳.

ـ رساله دکتری «مقام و منزلت انسان در قرآن با تأکید بر نقد شبهات جدید (بررسی فصل نهم کتاب نقد قرآن)»، اکرم منتظری، مقطع دکتری، تهران: دانشکده اصول دین، دفاع۱۳۹۴.

ـــ رساله دکتری «زهد پیامبر اکرم (ص) با تأکید بر نقد شبهات تأمین جنسی (بررسی فصل هفتم کتاب نقد قرآن دکتر سها)»، اباذر جعفری، مقطع دکتری، قم: دانشگاه معارف اسلامی شهر مقدس قم، دفاع ۱۳۹۷.

ـــ رساله دکتری «ازدواج‌های پیامبر (ص) در قرآن با پاسخ‌گویی به شبهات جدید (شبهات مستشرقان و کتاب نقد قرآن)»، محمدحسین اکرمی، دکترای تخصصی، قم: جامعۀ المصطفی العالمیه (مجتمع قرآن و حدیث)، در حال نگارش از سال ۱۳۹۵.

ـــ رساله دکتری «عدالت در نظام حقوقی قرآن با رویکرد پاسخ به شبهات (موانع عدالت در قرآن بر اساس کتاب نقد قرآن دکتر سها)»، نجیب الله حکیمی، دکترای تخصصی، قم: جامعۀ المصطفی العالمیه مجتمع عالی قرآن و حدیث، از دی‌ماه سال ۱۳۹۵ شروع شده است.

ـــ رساله دکتری «نقد شبهات اقتصادی با تأکید بر شبهات نقد قرآن سها»، سید علی حسینی، دکترای تخصصی، جامعۀ المصطفی العالمیه مجتمع عالی قرآن و حدیث، از سال ۱۳۹۶ ، شروع شده است.

۵. مجله قرآن پژوهی خاورشناسان (۲۵ ـ ۱)، مجتمع آموزش عالی قرآن و حدیث

عنوان درس به فارسی:	روش تحقیق پیشرفته		
عنوان درس به انگلیسی:	method of advanced research		**نوع درس و واحد**
دروس پیش‌نیاز:			**حوزوی** ☐ **نظری** ■
دروس هم‌نیاز:			**تخصصی** ☐ **عملی** ☐
تعداد واحد:	**۲**		**اختیاری** ■ **نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	**۳۲**		**رساله / پایان‌نامه** ☐

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: شیوه های نوین پژوهش در حوزه تفسیر ترتیبی و موضوعی

اهداف ویژه:

۱. بررسی روش های تحقیق نوین
۲. بررسی روش های مطالعاتی مستشرقان
۳. بررسی و تحلیل روش های نوین تدوین مقالات

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفاهیم، پیشینه، مهم‌ترین منابع)

ب: روشهای تحقیق نوین

۱) روش شناسی تفسیر تنزیلی
۲) روش شناسی تفسیر ساختاری و بنائی
۳) روش شناسی تفسیر تدبری
۴) روش شناسی تفسیر بیانی (بنت الشاطی)
۵) روش شناسی مطالعات معناشناختی در قرآن کریم
۶) روش مطالعات نشانه شناختی در مباحث قرآن کریم
۷) روش شناسی تفسیر تطبیقی (اشاره و ارجاع شود)
۸) روش شناسی تفسیر میان رشته ای (اشاره و ارجاع شود)
۹) روش شناسی تفسیر برون قرآنی (استنطاقی) (اشاره و ارجاع شود)

ج: بند روش های مطالعات قرآنی مستشرقان

۱. روش پدیدار شناسی

۲. روش تحلیل تاریخی

۳. و ...

د: روش‌شناسی نظریه‌پردازی و نظام سازی در مباحث قرآنی

هـ:روش های نوین تدوین مقالات

۱ـ روش مقاله نویسی isi

۲ـ روش مقاله نویسی علمی isc

۳ـ معرفی مجلات معتبر علمی (داخلی ـ بین الملل)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به روش های جدید تحقیق توجه شود.
۲. بررسی برخی روش ها جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ)منابع آموزشی:

۱. منطق تفسیر قرآن (۳)، رضایی اصفهانی، محمد علی، قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، چاپ دوم، ۱۳۸۹.
۲. بیولوژی نص، قائمی‌نیا، علیرضا، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۹.
۳. تفسیر تنزیلی (به ترتیب نزول) مبانی، اصول، قواعد و فواید، بهجت‌پور، عبدالکریم، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۲.
٤. ساختار هندسی سوره‌های قرآن، خامه‌گر، محمد، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۲ش.
٥. دانش نشانه‌شناسی و تفسیر قرآن، قائمی‌نیا، علیرضا، مجله قرآن و علم، سال اول، شماره ۱، پاییز و زمستان ۱۳۸۶ش.

عنوان درس به فارسی:	مرجعیت علمی قرآن		
عنوان درس به انگلیسی:	Scientific Authority of the Quran	**نوع درس و واحد**	
دروس پیش‌نیاز:		**حوزوی** ☐	**نظری** ■
دروس هم‌نیاز:		**تخصصی** ☐	**عملی** ☐
تعداد واحد:	۲	**اختیاری** ■	**نظری-عملی** ☐
تعداد ساعت:	۳۲	**رساله / پایان‌نامه** ☐	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ■ کارگاه ☐ موارد دیگر: .....

هدف کلی: شناخت مرجعیت قرآن نسبت به علوم اسلامی (تفسیر، فقه و ...) و علوم انسانی و ...

اهداف ویژه:

۱. تحلیل معناشناسی مرجعیت علمی قرآن
۲. تحلیل دیدگاههای دانشمندان درباره مرجعیت علمی قرآن
۳. مبانی و دلایل مرجعیت علمی قرآن

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف: کلیات (مفهوم شناسی- اهمیت - تاریخچه ، اهم منابع)

ب: معناشناسی مرجعیت علمی قرآن (منبع بودن ـ مرجعیت امضایی ـ مرجعیت معرفتی ـ مرجعیت عملی و ...)

ج: دیدگاههای دانشمندان

۱ـ نظریه غزالی (سرچشمه الهی علوم)

۲ـ نظریه العود الی القرآن، سید جمال الدین اسدآبادی

۳ـ دیدگاه امام خمینی (ره) در مورد بازگشت به قرآن

۴ـ دیدگاه مقام معظم رهبری دامت برکاته (نظریه ابتناء ...)

۵ـ علامه طباطبایی (قرآن سرچشمه علوم اسلامی)

۶ـ دیدگاه ایت الله جوادی آملی (دینی بودن همه علوم)

۷ـ ...

د: مبانی مرجعیت علمی قرآن

اول: مبانی عام (تحریف ناپذیری، خطاناپذیری و ...)

دوم: مبانی خاص (جاودانگی و جهانی بودن قرآن، پاسخگو بودن به نیازهای بشر، وجود آیات علمی در قرآن و ...)

هـ: دلایل و شواهد

اول: دلایل موافقان مرجعیت علمی قرآن

۱ـ دلایل درون قرآنی (فصل الخطاب، فرقان و ...)

۲ـ دلایل برون قرآنی

دوم: شبهات مخالفان مرجعیت علمی قرآن ـ کفایت عقل و تجربه، تأثیر فرهنگ زمانه و ...)

و: قلمرو مرجعیت علمی قرآن (حداقلی ـ حداکثری ـ معتدل)

ز: تأثیر مرجعیت علمی قرآن در تفسیر، فقه، علوم انسانی و طبیعی

ح: نقش احادیث اهل بیت (ع) در تکمیل مرجعیت علمی قرآن

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

۱. به شبهات بحث مرجعیت علمی توجه شود.

۲. بررسی برخی موضوعات سرفصل جهت تحقیق و کنفرانس به دانش پژوهان واگذار شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۳۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۷۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئوپروژکشن ـ پاورپوینت ـ تخته وایت برد و ...

چ) منابع آموزشی:

۱- «مرجعیت علمی قرآن کریم»، رضایی اصفهانی، محمدعلی، کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی مجموعه مقالات روش شناسی قرآن و علوم انسانی، ۱ جلد، قم: جامعۀ المصطفی العالمیۀ، ۱۳۹۶.

۲- رابطه مرجعیت علمی قرآن با جهانی و جاودانگی و جامعیت قرآن، طوسی، محمدحسن، کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی مجموعه مقالات روش شناسی قرآن و علوم انسانی، ۱ جلد، قم: جامعۀ المصطفی العالمیۀ، ۱۳۹۶.

۳- مرجعیت علمی قرآن کریم در مطالعه نظام سیاسی با الگوی علم دینی آیت الله جوادی آملی، بهروز لک، غلامرضا، قاسمی، محمدعلی، کنگره بین المللی قرآن و علوم انسانی مجموعه مقالات روش شناسی قرآن و علوم انسانی، ۱ جلد، قم: جامعۀ المصطفی العالمیۀ، ۱۳۹۶.

٤- المرجعیۀ القرآنیه و المناهج التربویه خلال القرنین ۱۲ و ۱۳، دکتر تربۀ بنت عماد، جامعۀ نواکشوطو، المدیرۀ المساعدۀ بمدیریۀ الثقافۀ والفنون بوزارۀ الثقافۀ والشباب والریاضۀ، ۲۰۱۴.